

Wpływ telewizji na zabawy i rozwój dzieci w wieku przedszkolnym

Dziecko od najmłodszych lat znajduje się w kręgu różnego rodzaju oddziaływań, które kształtują jego rozwój. Początkowo są to osoby z jego najbliższego otoczenia, później grupy rówieśnicze, wychowawcy, różnego rodzaju instytucje lokalne, a także ponadlokalne, do których właśnie zaliczane są media.

W ostatnich latach telewizja stała się środkiem przekazu stale zmieniającym się. Czasy, kiedy żyliśmy w błogim przekonaniu, że telewizja jest elementem integrującym rodzinę, a dziecko przed telewizorem jest bezpieczniejsze niż na ulicy - minęły bezpowrotnie. Dotarliśmy do momentu, kiedy telewizja stała się problemem. Jej niepowstrzymany wpływ niepokoi społeczeństwo, zwłaszcza w kontekście przestępczości dzieci i młodzieży.

Obecnie dostęp do telewizji ma w zasadzie każde dziecko. Na rynku aż roi się od ofert programowych, które poprzez swoją różnorodność i bogactwo programów skutecznie „przykuwają” dzieci do odbiorników. Telewizja zawładnęła życiem bardzo wielu dzieci i ich rodzin, podporządkowała sobie ich rozkład zajęć w ciągu dnia, przyciągając i zatrzymując codziennie na wiele godzin członków rodziny przed telewizorem.

Telewizja ma ogromne możliwości emocjonalnego oddziaływania na małego odbiorcę. Pobudza zachowania społeczne, a poprzez popularyzację negatywnych wzorców przyczynia się do upadku autorytetów, wartości, norm, zaciera różnice między wyobraźnią a rzeczywistością.

Poważny niepokój budzi również częstość występowania w telewizji negatywnych emocji. Bohaterowie stają się często modelami, których sposoby zachowania i słownictwo jest później naśladowane przez dzieci. Częste oglądanie przez dzieci tego typu programów powoduje, że dzieci z czasem oswajają się z agresją i grozą, i przyjmują ją jako pożądaną formę zachowania.

Obserwując dzieci podczas zabawy zauważyłam, że bardzo często powracają do motywów znanych z telewizyjnych kreskówek czy filmów. Widać wyraźnie, że telewizyjna fikcja wkroczyła w świat ich dziecięcych zabaw i fantazji. Dzieci bardzo lubią identyfikować się ze swoimi ulubionymi bohaterami, którzy są silni, odważni i waleczni, i takimi właśnie chcą one być w zabawie.

Pamiętajmy, że dziecięca percepcja różni się od naszej, dorosłej. U dzieci często zaciera się granica pomiędzy rzeczywistością a fikcją, a telewizja nie jest „przejrzysta” w jej dostrzeganiu. Profesjonalnie przygotowane obrazy telewizyjne są postrzegane przez dzieci jako faktyczne. Dlatego wystarczy jedynie, aby rodzic obejrzał film razem z dzieckiem i później przeanalizował go choćby przez rozmowy, wskazując różnice pomiędzy rzeczywistością a fikcją. Jeżeli rodzice nie poświęcają wystarczającej ilości czasu dzieciom, samodzielnie selekcionują one to, co chcą oglądać. Wydaje się, że rodzice są zadowoleni z tego, że telewizor wyręcza ich w obowiązkach wychowawczych. Nie stosując zaleceń, co warto obejrzeć, jak i surowych zakazów związanych z tematyką programów, rodzice przyczyniają się do negatywnego wpływu telewizji na ich dzieci, a te, oglądając co chcą, wkraczają w świat kultury dorosłych, jednocześnie nie mając odpowiednich umiejętności komunikacyjnych, aby zrozumieć ich treść.

Konieczna jest zatem stała kontrola polegająca na dokładnym doborze programów, na oglądaniu ich wspólnie z dzieckiem oraz na dyskusji na temat scen zawierających negatywne wzorce zachowań, a także na zwróceniu uwagi na różnice pomiędzy fikcją telewizyjną a rzeczywistością, w której żyjemy.

BIBLIOGRAFIA:

Dąbrowska M. : „*Telewizyjna fikcja a rzeczywistość w świadomości dziecka*”. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2000, nr 3.

Kołodziejska D. : „*telewizja wpływa na rozwój dziecka*”. „Edukacja i Dialog” 2002, nr 6.

Samborska I. : „*Wpływ telewizji na rozwój dziecka*”. „Magazyn Szkolny” 1999, nr 6.

Opracował: Zespół do spraw opieki i wychowania